

Lintutietoja Aunuksesta vuodelta 1919.

EINARI MERIKALLIO.

Vuonna 1919, erään luonnonsuojelutarkoituksia varten asetetun matka-apurahan turvin Raja-Karjalaan tekemäni lintutieteellisen tutkimusmatkan yhteydessä pistäysin, kun siihen mainittuna vuonna n. s. Karjalan retken ansiosta sopiva tilaisuus tarjoutui, kolmessa eri kohdassa silloisen itärajamme toisella puolen. 9 päivänä kesäkuuta matkustin pienellä höyrylaivalla Salmista Viteleen, jossa majuri von Hertzenin, länsirintaman silloisen päällikön päämaja sijaitsi. Täällä retkeilin pari päivää kylän piirissä ja Laatokan rannalla, tehden 12 p:nä Vitelen asutuskeskuksesta 2—3 km etäisyydelle Rajakontuun päin retken. Se kulki ensin pitkin CT-männikköä, sittemmin MT- ja OMT-kuusikkoja, pistäytyen kerran pieneen VT-männikköön. 12—13 p:nä käväisin Yli-tuuloksen Ylikkään kylässä, äärimmäisellä etuvartio-asemalla, tehden jonkin verran retkeilyjä epäedullisten sääsuhteiden vallitessa. 14 p:nä Vitelessä tein jälleen retken pitkin Laatokan rantaa.

Toisen mutkan Aunukseen tein Salmista autolla Tulemajärvelle 18. VI, palaten sieltä jalkaisin Käsnäselkään. Tulemajärvellä tein retken pitkin viljelysmaiden ja lehtipuiden ja pensaiden vallassa olevaa rannikkoa järven eteläisen osan salmelle saakka. Kolmas poikkeus tehtiin pohjois-Salmista venheellä pitkin Kolatjokea Kolatjärvelle. Sää oli tuulinen ja kolea.

Vitelestä (Mattvei Stoikin), Tuuloksesta (Vaslei Statio) ja Tulemajärveltä (Ivana Daniloff) keräämäni lintunimet on julaistuna kirjassani „Suomalaisia lintujen nimiä” (Suomalaisen Eläin- ja Kasvitieteellisen seuran Vanamon julkaisuja. Osa 2. N:o 1, Helsinki 1922), joten niiden kertaaminen tässä on tarpeeton.

Havaitut linnut (89 lajia ynnä 3 kansan tietoa) olivat seuraavat:

Corvus c. corax L. Vitelen ja Rajakonnun välillä lentopoikue, Kolatjoella ääni. — *Corvus corone cornix* (L.). Vitelessä tavallista runsaammin ja pelottomampia, esiintyen pihoilakin. Tavattiin joka paikkakunnalla. — *Corvus monedula* L. Vitelessä pesä melkein joka talossa seinälaudoituksen sisäpuolella. Yli-Tuuloksessa ehkä joka talossa pesä, useissa montakin. Tulemajärvellä pesi vain yhdessä Kolatselan talossa. — *Pica pica* (L.). Tulemajärvellä ehkä tavallista runsaammin. Kolatjärvellä ei näkynyt. *Sturnus v. vulgaris* L. Vite-

lessä pesäpöttöjä kottaraiselle melkein joka talossa. Täällä ja Vitelessä näkyi vain muutamia (pojat nähtävästi lennossa). Tulemajärvellä parvi, noin 30 yks., joukossa lentopoikasia. — *Carduelis spinus* (L.). Vitelessä 3—4 kertaa, Vitelen-Rajakonnun välillä n. 10 kertaa, Tuuloksessa us. kertoja, Tulemajärvellä kerran. — *Carduelis c. cannabina* (L.). Vitelessä kuultiin pari kertaa, Tulemajärvellä nähtiin pari. — *Carpodacus e. erythrinus* (Pall). Viljelysmailla Vitelessä 3 laulajaa, Tuuloksessa 1 (ammuttiin) ja Tulemajärvellä 1. ♂. — *Loxia c. curvirostra* L. Vitelessä nähtiin lentävän 3 parvea ehkä tätä lajia. Rajakonnussa päin ammuin isosta parvesta koiraan ja naaraan. — *Loxia pytyopsittacus* Borkh. Vitelessä parvi. — *Fringilla c. coelebs* L. Yleisin lintu muualla paitsi Tulemajärven lehtipuu-alueella (Ks. *Phylloscopus trochilus*). Vitelessä, kylän laidassa olevalla CT-kankaalla arvion mukaan 1 pari aina 75 m päässä. Kaikkialla „Karjalan peippoa”. — *Passer d. domesticus* (L.). Vitelessä melkein joka talossa. Ylivoimainen seur. lajiin verrattuna, sillä 23:sta tarkastetusta yksilöstä 20 oli tätä lajia ja 3 seuraavaa. Tuuloksessa vähemmän nähtävästi kuin metsävarpusta. Tulemajärven Kolatسلässä 1 yks. (metsävarpusia 3—4 paria). Repolan talossa epävarma löytö (metsävarpusia 4—5 paria). — *Passer m. montanus* (L.). Ks. edellistä. Kappelit (tšasounat) tuntuivat olevan mieluisia pesäpaikkoja Vitelessä (1) ja Tuuloksessa (4 pesää) vai lieneekö ne otettu käytäntöön sitten, kun varpuset olivat talojen pesäkolot itselleen anastaneet. Tulemajärvellä olivat talot metsävarpusen pesäpaikkoina. — *Emberiza c. citrinella* L. Kaikkialla, Kolatjärvelläkin. — *Emberiza rustica* Pall. Vitelen ja Rajakonnun välillä pesivänä (hätäilevä koiras ammuttiin), Kolatjoella laulaja. — *Emberiza sch. schoeniclus* (L.). 6 paria pitkin Tulemajärven rantaa. — *Alauda a. arvensis* L. Vitelessä ja Tuuloksessa tavallinen. — *Anthus t. trivialis* (L.). Vitelessä, Tulemajärvellä ja Kolatjoella. — *Motacilla flava* L. Kerran Tuuloksessa ja Tulemajärvellä, mutta vain viim. main. paikassa voitiin todeta tyypilliseksi päämuodoksi (M. f. f.). — *Motacilla a. alba* L. Kaikkialla. Vitelejoen suussa 1 pari arvion mukaan joka 50 m. päässä. — *Certhia f. familiaris* L. Vitelen luona rakensi pesää $\frac{1}{2}$ m korkeudelle maasta 12. VI. — *Parus atricapillus borealis* Selys. Vitelen luona pari. — *Parus c. cristatus* L. Rajakonnun retkellä 3—4 krt., Vitelessä sekä Tulemajärven ja Suomen rajan välillä kerran. — *Aegithalos c. caudatus* (L.). Tulemajärven ja Suomen rajan välillä lentopoikue. — *Regulus r. regulus* (L.). Vitelen luona kerran. — *Muscicapa s. striata*

(Pall). Sekä Vitelessä että Tuuloksessa pari kertaa. Rajakonnussa päin „runsaasti”. — *Muscicapa h. hypoleuca* (Pall). Vitelessä Ruukin luona 3 paria, Rajakonnussa päin „runsaasti”. — *Phylloscopus collybita abietinus* (Nilss). Laulajia 2—3 Rajakonnussa päin, 2 Tulemajärven ja Suomen rajan välillä ja 1 Kolatjoella. — *Phylloscopus trochilus* (L.). Tulemajärven rantalinjalla yleisin lintu. Kolatjoella peipon jälkeen yleisin. — *Sylvia borin* (Bodd). Kuultiin joka paikkakunnalla. Tulemajärvellä pajulinnun jälkeen yleisin lintu. — *Sylvia c. communis* Lath. 5 laulajaa Vitelessä, 2—3 Tuuloksessa, Tulemajärvellä „yleinen”. — *Sylvia c. curruca* (L.). Kerran Tulemajärvellä. — *Turdus pilaris* L. Tuuloksessa 5—6 lentopoikuetta. — *Turdus v. viscivorus* L. Rajakonnun retkellä 1 yks. — *Turdus ericetorum philomelos* Turt. Vitelessä 2 laulajaa, Kolatjoella useita. — *Turdus musicus* L. Tulemajärven ja Suomen rajan välillä sekä Kolatjoella laulaja. — *Oenanthe oe. oenanthe* (L.). Vitelejoen suussa 1 pari arvion mukaan aina 100 m päässä. 2 paria Tuuloksessa, yksi Tulemajärvellä ja Kolatjoella. — *Saxicola r. rubetra* Bechst. Viljelysmailla kerran Vitelen luona, Tuuloksessa ja Tulemajärvellä, rämeillä Tulemajärven ja Suomen rajan välillä 2 kertaa. — *Phoenicurus ph. phoenicurus* (L.). Viljelysmailla ja metsissä (paitsi tiheimmissä kuusi-koissa); Vitelessä Ruukin luona esim. 2—3 laulajaa, Tulemajärvellä 4—5 laulajaa. — *Luscinia luscinia* (L.). Vain Tulemajärvellä laulaja. — *Erithacus r. rubeculus* (L.). Matkalla Tuulokseen laulaja, Tulemajärven ja Suomen rajan välillä useita. — *Cinclus c. cinclus* (L.). Vaslei Station mukaan joka talvi näyttäytyy. — *Hirundo r. rustica* L. Vitelessä, Tuuloksessa ja Tulemajärvellä. — *Delichon u. urbica* (L.). Vitelessä, Tuuloksessa ja Tulemajärvellä. — *Riparia r. riparia* (L.). Vitelessä kolme yhteiskuntaa (65, 40 ja 5 reikää), Tuuloksessa sata-määrin. — *Apus a. apus* (L.). Näin pari kertaa Tuuloksessa. — *Caprimulgus e. europaeus* L. Näin Vitelessä, 4 laulajaa Vitelen ja Tuuloksen välillä. — *Dryobates m. major* (L.). Pesä, jossa pieniä poikasia, Vitelen luona, 3 kertaa Tulemajärven ja Suomen rajan välillä. — *Lynx t. torquilla* L. Ääntäjä Tulemajärvellä. — *Cuculus c. canorus* L. Kuultiin muualla paitsi Kolatjoella. — *Falco s. subbuteo* L. 2 kertaa Vitelessä, missä Laatokan rannalta löytyi pesä (3 muna), ja kerran Tulemajärvellä. — *Falco t. tinnunculus* L. Kerran Vitelessä ja kaksi kertaa Tuuloksessa. — *Buteo buteo zimmermannæ Ehmche*. Rajakonnun suunnalla pesivänä. — [*Cygnus cygnus* (L.) ja *Anser f. fabalis* (Lath). Kansanmiehet eivät tietäneet pesineen.]

Anas p. platyrhyncha L. Pari Tulemajärvellä. — *Anas c. crecca* L. Koiras Tuuloksessa, pari Tulemajärvellä, poikue Kolatjoella. — *Bucephala c. clangula* (L.). Tuuloksessa „sotka” Vaslei Station mukaan pesi „onttoon haapaan”. Näin Kolatjoella. — *Clangula hyemalis* (L.). Laatokalla 9—11. VI. iso parvi ja 14. VI. kahdessa parvessa yhteensä 30—40 lintua. — *Oidemia n. nigra* (L.). Näin parin Laatokan rannassa 12. VI. Muuttaa runsaslukuisena I. D:n mukaan Tulemajärven kautta. Ei pesi V. S:n mukaa Tuuloksessa. — *Oidemia f. fusca* (L.). 3—4 paria yhteensä Laatokalla. — *Mergus s. serrator* L. Näin parin ja koiraksen Vitelessä. — *Mergus m. merganser* L. Näin Laatokalla parin, joka näht. oli tätä lajia. — *Colymbus a. arcticus* L. 2 yks. Vitelessä. *Colymbus stellatus* Pontopp. Kuulin 2 kertaa äänen Vitelessä, kerran Kolatjoella. — *Columba p. palumbus* 1 yks. Tuuloksessa. — *Charadrius h. hiaticula* L. Kaksi yks. Vitelessä (toinen ammuttiin). — *Charadrius dubius curonicus* Gmel. 2—3 paria Laatokan rannalla. Pesä 3 munaa, löytyi. — *Tringa glareola* L. Ääntä Tuuloksessa. — *Tringa ochropus* L. Vitelessä 1 yks. — *Tringa nebularia* (Gunn). Vitelessä 9. VI. 3 kpl., 11. VI. 1, Tuuloksessa kuulin 2 kertaa, Tulemajärvellä näin 6 kpl. — *Tringa hypoleucos* L. 2 paria Vitelejoen suussa, 3 paria Tulemajärven ranta-linjalla, ääni Tuuloksessa. — *Numenius a. arquata* (L.). Ääntä Vitelessä, 1 pari Tulemajärvellä. — *Capella g. gallinago* (L.). Ääni Tuuloksessa. — *Larus c. canus* L. Vitelen luona 3 paria (pesien?), Ala-Tuuloksessa 1 yks., Tulemajärvellä pesä vesikivellä (3 munaa). — *Larus a. argentatus* Pontopp. 3 kpl. Vitelen luona. — *Sterna h. hirundo* L. Laatokalla kymmenkunta yhteensä, Tulemajärvellä 1 pari pesien. Lajimääräys epävarma. — *Grus g. grus* (L.). Ääni Vitelessä. — *Tetrao u. urogallus* L. Merkkejä Vitelen luona. — *Tetrastes b. bonasia* (L.). Näin Vitelen luona yhden.

Zusammenfassung¹⁾: **Ornithologische Beobachtungen in Aunus aus dem Jahre 1919.** Die Beobachtungen stammen von drei ganz kurzen Reisen, die der Verf. im Juni 1919 in die Gegenden unmittelbar jenseits der finnischen Grenze unternahm. Es wurden insgesamt 89 Arten beobachtet.

¹⁾ Von der Redaktion.